

Sygn. akt I ACz 1703/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Krzysztof Sobierajski

Sędziowie: SSA Sławomir Jamróg

SSO (del.) Barbara Baran (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2015 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku uprawnionego - (...) sp. z o.o. S.K.A. w K.

przy uczestnictwie J. J.

o udzielenie zabezpieczenia roszczenia przed wszczęciem postępowania

na skutek zażalenia uprawnionego na postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 27 lipca 2015 r., sygn. akt VII Co 47/15

postanawia:

1. oddalić zażalenie,
2. zasądzić od (...) sp. z o.o. S.K.A. w K. na rzecz J. J. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

SSA Sławomir Jamróg SSA Krzysztof Sobierajski SSO Barbara Baran

UZASADNIENIE

Wnioskodawca w oparciu o art. 3 ust. 1 i art. 13 ust. 1 w zw. z art. 18 ust. 1 ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji a także art. 79 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz art. 730 § 1 i n. k.p.c. i art. 755 § 1 k.p.c. domagał się zabezpieczenia roszczenia pieniężnego przed wszczęciem postępowania w sprawie o zakazanie J. J. wprowadzania do obrotu, sprzedaży, importu lub eksportu, reklamy i oferowania w jakiegokolwiek formie a także o nakazanie wycofania z obrotu oraz zniszczenia opisanych szczegółowo we wniosku produktów. Zabezpieczenie miałyby nastąpić poprzez ustanowienie stosownych zakazów (tj. wprowadzania do obrotu, sprzedaży, importu lub eksportu a także reklamy i oferowania w jakiegokolwiek formie produktów) oraz zajęcie na czas trwania postępowania znajdujących się w posiadaniu obowiązanego produktów i form wtryskowych służących do ich wytworzenia.

Zdaniem wnioskodawcy, który jest producentem i dystrybutorem artykułów gospodarstwa domowego, wprowadzenie przedmiotowych produktów na rynek w kształcie naśladującym produkty uprawnionego z serii (...) jest zachowaniem bezprawnym, a uprawnionemu przysługuje na podstawie art. 79 pr. aut. oraz art. 18 ust. 1 pkt 1 u.z.n.k. roszczenie o zaniechanie tego działania. Zachowanie obowiązanego stanowi naruszenie majątkowych praw autorskich i realizuje znamiona dwóch deliktów nieuczciwej konkurencji; przysługujące wnioskodawcy w oparciu o w/w przepisy roszczenia

pozostają w każdym z tych przypadków tożsame. Roszczenie o zajęcie produktów i form wtryskowych stanowi uzupełnienie roszczenia o zaniechanie, mające zapewnić jego realizację i dlatego należy je traktować w sposób tożsamy.

W przedmiotowej sprawie wystąpiła praktyka, polegająca na wprowadzeniu na rynek produktów w kształcie naśladującym nowatorski na polskim rynku kształt produktów cieszących się dobrą opinią i rozpoznawalnością. Celem tej praktyki jest wprowadzenie odbiorców w błąd a także przejęcie wyjątkowości produktów uprawnionego i częściowe jej przeniesienie na debiutujące na polskim rynku produkty .. (...) przypadku jej kontynuowania produkty: mata do zlewu okrągła z serii (...) oraz mata do zlewu kwadratowa z serii (...) bezpowrotnie utracą w oczach klientów przymiot wyjątkowości. Faktyczne oszacowanie tych skutków będzie trudne a wręcz niemożliwe, dlatego roszczenia odszkodowawcze lub o wydanie bezpodstawnie uzyskanych korzyści nie umożliwią pełnej restytucji. Praktyka obowiązanego prowadzi do możliwości powstania pomyłek po stronie nabywców a po drugie rozwadnia odróżniającą siłę produktów uprawnionego i narusza jego renomę. Grozi to uprawnionemu utratą części rynku, co godziłoby w podstawy jego działalności. Skutki związane z pasożytnictwem na osiągnięciach uprawnionego są tym bardziej dotkliwe, im naruszenie trwa dłużej. Zabezpieczenie roszczenia ma na celu uchronienie uprawnionego od powstania szkody w większym rozmiarze a wnioskowany sposób zabezpieczenia znajduje oparcie w art. 755 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy uznał, że wniosek powyższy podlega oddaleniu. Uprawniony uprawdopodobnił roszczenie podlegające zabezpieczeniu, lecz nie uprawdopodobnił interesu prawnego w udzieleniu mu zabezpieczenia. Nie jest wystarczające samo powołanie się na to, że kontynuacja opisanego bezprawnego działania powoduje również trudną do oszacowania szkodę majątkową uprawnionego, oraz że należy z pewnością liczyć się z utratą przez uprawnionego na rzecz obowiązanego części rynku, co godziłoby w podstawy jego działalności. Rozumowanie uprawnionego zmierza do wnioskowania, że w każdym przypadku udzielenie zabezpieczenia następowałoby niejako automatycznie, co ze względu na treść przepisów części II tytułu I k.p.c. jest nieuprawnione. Nie bez powodu w/w przepisy wymagają uprawdopodobnienia przez wnioskodawcę, że brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

W świetle braku wystarczających dokumentów uzasadniających wniosek co do istnienia interesu prawnego (istnienie roszczenia bowiem uprawdopodobniono) nie można przyjąć, że brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie o zapłatę w/w należności.

Sąd podniósł też, że wniosek o udzielenie zabezpieczenia nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył uprawniony, domagając się zmiany postanowienia i uwzględnienia wniosku lub uchylenia postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Skarżący zarzucił naruszenie:

- art. 730¹ §1 i 2 k.p.c. przez błędne uznanie, że nie uprawdopodobniono istnienia interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia, mimo że za uprawdopodobnione sąd uznał naruszenie praw autorskich i zasad uczciwej konkurencji; wprowadzanie na rynek produktów w tym samym kształcie, lecz gorszej jakości będzie prowadziło do utraty przez uprawnionego części rynku, ograniczenia możliwości zamortyzowania nakładów na stworzenie i wprowadzenie na rynek produktu, utraty renomy a także przymiotu odróżnialności i innowacyjności co do produktów uprawnionego z uwagi na pojawienie się na rynku „zamienników”,

- naruszenie art. 730¹ §1 w zw. z art. 233 § 1 i 13 § 2 k.p.c. przez błędne uznanie, że uprawdopodobnienie interesu prawnego może nastąpić tylko poprzez dokumenty, przy jednoczesnym pominięciu przez sąd zasad doświadczenia życiowego, specyfiki produktów, dla których kształt jest podstawowym wyróżnikiem, nieuwzględnienie, że wniosek o zabezpieczenie wniesiono krótko po wprowadzeniu produktów obowiązanego na rynek, co nie pozwalało na przedstawienie konkretnych danych dotyczących negatywnych skutków działań obowiązanego.

Skarżący podkreślił, że sąd podkreślił uprawdopodobnienie roszczenia, jednakże nie podważył twierdzeń uprawnionego powołanych na uzasadnienie interesu prawnego ani nie wskazał, jakich dokumentów uprawniony nie przedłożył. Zaznaczył także skarżący, że podobieństwo produktów może powodować wprowadzenie w błąd odbiorców co do pochodzenia maty do zlewu, produkty obowiązanej są kopiami praktycznie tożsamymi produktów uprawnionego, które to produkty cieszyły się renomą wywołaną m.in. bardzo dobrą jakością, długoletnią obecnością na rynku i szerokim rozpowszechnieniem. Strony zaś działają na tym samym rynku. Brak zabezpieczenia zdaniem skarżącego spowoduje konsekwencje, opisane wyżej. Efekty te będą nieodwracalne, spowodują konieczność wycofania się produkcji serii (...) i podjęcie prac projektowych nad nowym wzornictwem. Wydanie wyroku za 2-3 lata nie będzie już miało dla uprawnionego znaczenia. Nadto uprawniony wnosil o dopuszczenie dowodów z oświadczeń swojej księgowej na okoliczność spadku sprzedaży mat w czerwcu i lipcu 2015 r. oraz reklamacji z hurtowni na okoliczność występujących w obrocie pomyłek produktów uprawnionego i obowiązanej i szkody dla renomy produktów uprawnionego.

W odpowiedzi na zażalenie obowiązana wniosła o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Zarzuciła, że dowody, jakie uprawniony dołącza do zażalenia są spóźnione, skoro już na początku maja 2015 r. kierowano do obowiązanej i jej kontrahentów wezwania do zaniechania naruszeń – zatem już wówczas uprawniony odczuł spadek sprzedaży własnych mat, a tym samym mógł to wykazać przy składaniu wniosku. Nadto – z uwagi na niewielką skalę działalności obowiązanej i niewielką sprzedaż przedmiotowych mat – przedstawiane statystyki spadku ich sprzedaży są niewiarygodne. Obowiązana wstrzymała się bowiem ze sprzedażą i w lipcu 2015 r. nie sprzedawała ich wcale oraz realizowała zwroty, co było skutkiem listów ostrzegawczych uprawnionej. Nie jest zatem prawdopodobne, by przedmiotowe produkty zostały zdetronizowane w ciągu 2-3 miesięcy w skali ponad 60%. Załączone reklamacje pochodzą sprzed daty złożenia wniosku i mogły być doń dołączone.

Obowiązana podzieliła pogląd sądu I instancji co do braku uprawdopodobnienia istnienia interesu prawnego, skoro uprawniony nie wskazał na realne zagrożenie wykonania przyszłego wyroku. Obowiązana wycofała maty z rynku (nie nastąpi więc jego utrata), uprawniony produkuje je od 2009 r., zatem zamortyzowano już koszty ich wprowadzenia na rynek a nadto nie wykazano, by produkty te miały nowatorski kształt, przez co były wyjątkowe i cieszyły się rozpoznawalnością na rynku. Nie wykazał uprawniony, by produkty obowiązanej były gorszej jakości. Nie wystąpią także jakiegokolwiek nieodwracalne efekty, opisane w zażaleniu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie uprawnionego jest bezzasadne.

Przede wszystkim dostrzec należy, że obecny etap postępowania (zabezpieczenie roszczenia) cechuje się tym, że przesłanki zabezpieczenia mają być uprawdopodobnione, nie zaś dowiedzione. Zgodnie z treścią art. 243 k.p.c. uprawdopodobnienie pojmowane jest jako środek zastępczy dowodu w ścisłym znaczeniu. Nie daje pewności, ale wyłącznie prawdopodobieństwo twierdzenia o jakimś fakcie; stanowi odstępstwo od ogólnej reguły dowodzenia twierdzonych faktów na korzyść tej strony, której ustawa zezwala w określonym wypadku na uprawdopodobnienie faktu, na który się powołuje, zamiast udowadniania go. Stwierdzenie sądu, że roszczenie jest uprawdopodobnione musi być rozumiane w ten właśnie sposób, zatem nie można twierdzić, że sąd uznał naruszenia za ewidentne. To bowiem oznaczałoby, że nie ma sporu między stronami w tej kwestii, tymczasem taka konstatacja nie jest uprawniona. Dopiero w toku ewentualnego procesu kwestie te mogą zostać definitywnie przesądzone. Jak dotychczas uprawniony nie legitymuje się też posiadaniem uprawnień wynikających z ustawy Prawo własności przemysłowej, co najogólniej oznacza, że dopuszczalne jest tworzenie produktów podobnych.

Interes prawny w zabezpieczeniu roszczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Celem wskazywanym przez uprawnionego jest ochrona własności intelektualnej oraz renomy samego uprawnionego i jego klientów. Tymczasem nie sposób przyjąć, by taki interes został

uprawdopodobniony, bowiem całokształt okoliczności sprawy nie wskazuje na istnienie zagrożeń, jakie przedstawia uprawniony. Nie odnalazł ich sąd I instancji, zaś na etapie postępowania zażaleniowego tym bardziej nie są one dostrzegalne. Przedmiotowe produkty są jednymi z wielu oferowanych do sprzedaży przez uprawnionego. Nie jest przekonującym twierdzenie, że nawet gdyby się okazało, że obowiązana dopuściła się zarzucanych jej czynów nieuczciwej konkurencji, to w odniesieniu do takiego jak przedmiotowy produktu wystąpią tak daleko idące skutki, jak przedstawia to uprawniona. Obowiązana uprawdopodobniła z kolei swoje twierdzenia, iż po działaniach uprawnionego zaniechała sprzedaży przedmiotowych produktów, zaś rozmiar obrotu nimi był nieznaczny.

Przedłożone przez uprawnioną przy zażaleniu dokumenty nie przekonują o istnieniu interesu prawnego w zabezpieczeniu roszczenia. Nie wynika z oświadczenia dotyczącego spadku sprzedaży produktów przyczyna, dla której to nastąpiło a porównanie poszczególnych, wrywkowo porównanych miesięcy przy zastrzeżeniu pochodzącym z tegoż oświadczenia o sezonowości sprzedaży nie pozwala na wyciągnięcie takich wniosków, jakich oczekuje uprawniony. Podobnie jest z jednorazową reklamacją maty do zlewu – nie wystarcza to do uprawdopodobnienia, że produkty stron są mylone i że produkty obowiązanej są złej jakości (co było jednym z twierdzeń na uzasadnienie interesu prawnego uprawnionego).

Z tych względów zażalenie jako bezzasadne uległo oddaleniu na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Składa się na nie wynagrodzenie pełnomocnika obowiązanej, wyliczone w oparciu o § 12 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. W tym przedmiocie Sąd Apelacyjny uznał, że szczególne uregulowanie z art. 745 k.p.c. nie obejmuje sytuacji, w której wniosek o udzielenie zabezpieczenia zgłoszony przed wszczęciem postępowania został oddalony, zaś uczestniczka domagała się zasądzenia kosztów postępowania. Jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 października 2012 r. (I CZ 94/12), w takiej sytuacji jeśli wnioskodawca nie wytoczy powództwa, uczestnicy byłiby definitywnie pozbawieni kosztów. Należy zatem o nich orzec na ogólnych zasadach wyrażonych w art. 98-102 k.p.c.

SSA Sławomir Jamróg SSA Krzysztof Sobierajski SSO Barbara Baran